

VEEL VERDIENEN EN NIETS OM UIT TE GEVEN

Financiële kopzorgen

Een goed salaris, maar toch niet rond kunnen komen. Steeds meer Nederlanders hebben flinke schulden. Zo veel dat ze in de schuldhulpverlening belanden. De buitenwereld merkt het doorgaans niet, want de meesten kunnen het goed verbergen. De schaamte is groot. BEM! duikt in de wereld van de stille armoede. Tekst: Ingrid Nijkamp

“Ik zie mezelf nog midden in de nacht met de armen om mijn knieën op de bank zitten”, vertelt Sandra (36). Een energieke vrouw, in een eenvoudig maar leuk ingericht huis. Kort rossig haar, spijkerbroek en een leren jasje. Niets duidt erop dat ze financieel aan de grond zit. “Ik ben er een ster in om dat te verbergen.”

Sandra is onderwijzeres op een lagere school. Sinds haar scheiding twee jaar geleden woont ze met zoon Joep (8) in een dorp in Overijssel.

De financiële problemen begonnen toen ze nog samenwoonde met haar man. “We hadden samen een goed inkomen, gingen geregeld uit eten, winkelen en op vakantie. We deden geen extreme dingen, maar leefden gewoon lekker. In 2001 kochten we samen ons eerste huis, tegen een tophypotheek op twee salarissen. Dat zou ik nu nooit meer doen, maar we hadden weinig keus. Huren in de stad was nog veel duurder. Het was een oud huis dat moest worden opgeknapt en de verbouwing viel tegen, het huis had een aantal verborgen gebreken. We moesten een tweede hypotheek afsluiten. De geldverstrekker deed er vrij gemakkelijk over, maar we hadden ondertussen toch flinke vaste lasten. Ik raakte zwanger en Joep werd geboren. Onze financiële situatie verslechterde zienderogen en onze relatie werd er ook niet beter op.”

GATEN DICHTEN

Sandra en haar man besluiten na twee jaar vanwege de hoge woonlasten naar het platteland te verhuizen. Ze willen de twee hypotheek omzetten naar één nieuwe. “Op het laatste moment bleek het toch niet te kunnen”, vertelt Sandra. “Inmiddels hadden we het koopcontract getekend en konden we niet meer terug. De enige oplossing was de verbouwingshypotheek omzetten in een doorlopend krediet. Dan praat je wel over hele andere bedragen. Toen raakte ik mijn baan kwijt. De rekeningen stapelden zich op. We stonden continu rood en dichtten het ene gat met het andere. Gelukkig vond ik vrij snel een nieuwe baan, maar onze schuld was behoorlijk opgelopen. En thuis werd het er niet gezelliger op. Uiteindelijk liep onze relatie stuk. Toen we in 2006 gingen scheiden, hadden we samen een schuld van € 45.000, -.”

Bij de scheiding stelt Sandra voor dat ze wil afzien van alimentatie voor haar zoon, als haar man de schulden op zich neemt. Hij gaat hiermee akkoord. Ze denkt van de financiële zorgen af te zijn, maar

komt van een koude kermis thuis. Haar ex-partner wordt depressief en verliest zijn baan. De schuldeisers staan vervolgens bij Sandra op de stoep. “Geld beheerste mijn hele leven. Zo gauw mijn salaris werd gestort, nam ik snel 200 euro op, daar moesten we de hele maand alles van doen. Eten, kleding, benzine, sportclub voor Joep, alles. Ik raakte enorm gefixeerd op uiterlijkheden om te verbloemen hoe we ervoor stonden. Mijn zoontje moest er leuk uitzien en zelf besteedde ik ook extra aandacht aan mijn uiterlijk. Gelukkig zit er een tweedehands kledingzaak in de buurt, waar je voor een habbekrats leuke dingen kunt kopen. Van vrienden die wisten dat ik het niet breed had, kreeg ik kleren waar hun kinderen uitgegroeid waren.”

‘We hadden samen een goed inkomen, gingen geregeld uit eten, winkelen en op vakantie’

KREDIETBANK

“In die tijd begon ik ook te stelen. Ik nam brood en beleg mee op mijn werk. In de supermarkt sjoemelde ik met prijskaartjes. Fruit wegen en daarna nog stiekem twee appels erbij doen. Vreselijk, maar ik kon niet anders. Van mijn gevoel voor eigenwaarde was niet veel meer over, ik voelde me een loser. 's Nachts liep ik te ijsberen door het huis omdat ik niet wist hoe ik aan geld voor eten kon komen. En Joep mocht niks merken. We eten vandaag een heel lekker macaronitoetje, zei ik dan. Want macaroni en bruine suiker was zo ongeveer het enige dat nog in de kast stond. Het dieptepunt was, dat ik geld uit zijn spaarpot heb gehaald om boodschappen te doen. Toen voelde ik me echt een dief. Terugkijkend was dat een keerpunt. Ik voelde me hier zo beroerd over dat ik uiteindelijk mijn trots opzij kon zetten en naar de gemeentelijke kredietbank ben gegaan. Net op tijd, want twee weken later lag er een dagvaarding op de deurmat. Doordat ik bij de kredietbank een verklaring had ondertekend, was ik beschermd en kon mijn huis niet worden leeggehaald. Achteraf heb ik spijt dat ik niet eerder hulp heb gezocht. Dat gaf zoveel rust. Ik krijg nu 200 euro in de maand en daar moet ik van rondkomen. Dat is niet veel, maar het weegt niet op tegen de angst voor de postbode. Op dit moment wordt gekeken of ik voor een minnelijk traject in aanmerking kom. Lukt dat niet, dan wordt het een wettelijk traject (zie kader ‘Wat kan een schuldhulpverleningsbureau voor je doen’). In beide gevallen ben ik over drie jaar van mijn schuld af. Drie jaar lijkt een eeuwigheid, maar op goede momenten denk ik: volgend jaar ben ik al op de helft.”

‘In de supermarkt sjoemelde ik met prijskaartjes. Fruit wegen en daarna nog stiekem twee appels erbij doen’

OORZAKEN SCHULDEN

Het aantal mensen dat een beroep doet op de schuldhulpverlening is het afgelopen jaar met 20% gestegen. Opvallend is dat het steeds meer mensen zijn met (goede) banen. Hoe komt het dat tweeverdieners met een goed inkomen zo in de problemen raken? “Het krijgen van schulden heeft bijna altijd meerdere oorzaken”, legt schuldhulpverlener Loes Timmer van de gemeentelijke schuldhulpverlening Wageningen uit. “Vaak raken mensen in de problemen als het inkomen plotseling minder wordt, bijvoorbeeld door werkloosheid of ziekte. En in veel huishoudens wordt er niet aan (lange termijn) financiële planning gedaan. Mensen hebben geen idee hoeveel geld ze opmaken en waar ze het aan uitgeven.” Timmer werkt al negen jaar als schuldhulpverlener en ziet de laatste tijd vaker gezinnen zoals die van Sandra. “Tweeverdieners met een middeninkomen, die een top-hypotheek hebben op hun huis en een doorlopend krediet afsluiten om de verbouwing te financieren. Ik noem dat een doodlopend krediet. Je komt er vaak moeilijk vanaf. Mensen realiseren zich niet dat geld lenen, geld kost en dat rood staan bij de bank ook een schuld is.” De meeste mensen met schulden proberen zelf hun problemen op te lossen. Soms trekt een werkgever aan de bel als er loonbeslag op het salaris van de werknemer wordt gelegd. “Wij worden vaak benaderd door werkgevers”, vertelt Patrick Verbaarschot, directeur van Grip Schuldhulpverlening. “Mensen met schulden hebben stress. Ze zijn de grip op hun leven kwijt en kunnen zich niet concentreren op hun werk. Bedrijven hebben er daarom belang bij dat mensen ondersteuning krijgen bij het oplossen van hun financiële problemen. Mensen met lagere inkomens, komen sneller in de schulden,

maar hier komen ook managers met een inkomen vanaf € 4.000,- netto. Hoewel ook Verbaarschot beaamt dat de opbouw van schulden vaak een optelsom is van verschillende factoren, is overbesteding volgens hem een belangrijke oorzaak. “Mensen zijn gewend om alles te kunnen kopen. Wensen moeten direct worden vervuld. Een klassiek voorbeeld zijn de tweeverdieners met een goed inkomen, die hun bestedingspatroon niet aanpassen als er een kind komt of een van de twee werkloos wordt. En het is veel gewoner geworden om te lenen. De mensen die hier komen, zijn vaak al vier of vijf jaar aan het aanmodderen. Bij hoogopgeleiden bedraagt de schuld gemiddeld zo’n € 50.000,-, met uitschieters naar boven van € 150.000,-. Het zijn veelal de jongere gezinnen. De leeftijdspiek ligt tussen de 35 en 40 jaar.”

‘Mensen zijn gewend om alles te kunnen kopen. Wensen moeten direct vervuld worden’

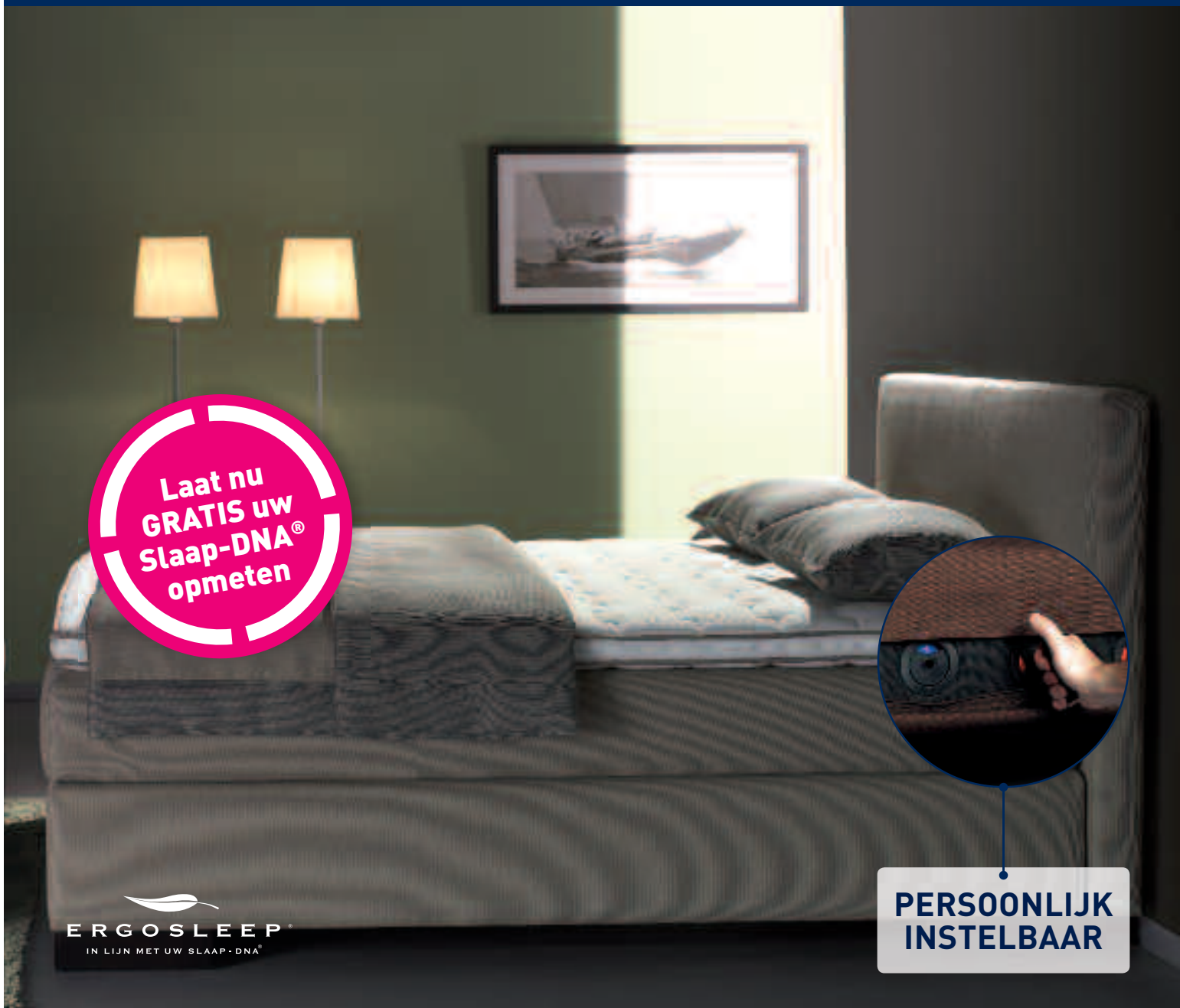

GENIETEN VAN KLEINE DINGEN

Schulden hebben is een taboe, vooral onder hoogopgeleiden. De meesten doen er alles aan om te verbergen hoe ze er financieel voorstaan. Ook de familie van Sandra weet niet dat ze in de schuldsanering zit. “Ik heb het alleen een paar goede vrienden verteld. En toen Joep vorig jaar niet mee mocht met het schoolreisje, omdat ik de ouderbijdrage niet kon betalen, heb ik de directeur van de school in vertrouwen genomen en uitgelegd hoe ik erbij zat. Gelukkig pakte hij het goed op en kon Joep mee op schoolreis. Ik woon in een klein dorp en wil niet dat iedereen weet dat ik financiële problemen heb. Ook wil ik niet dat Joep het merkt.

Joep weet dat wij minder geld hebben dan andere kinderen en dat we niet naar een pretpark kunnen. Maar ook met weinig geld kun je leuke dingen doen. Zijn vriendjes kunnen hier altijd logeren. In de zomer zetten we de tent in de tuin en steken we de vuurkorf aan, dat vinden ze geweldig. Als er bezoek is, zorg ik dat er iets lekkers is. Een cake bakken kost weinig en je kunt er lang mee doen. Voor verjaardagen maak ik tegoedbonnen, bijvoorbeeld voor een etentje bij mij thuis. Ik heb gemerkt dat mijn situatie ook positieve kanten heeft. Ik was altijd iemand die zijn eigen boontjes dopte. Nu ben ik degene die om hulp moet vragen. Mensen vinden mij daardoor minder afstandelijk en sympathieker. Het is een cliché, maar ik heb leren genieten van kleine dingen. Het ergste van alles vind ik, dat ik me zo gekooid voel. Ik houd erg van reizen. Mijn actieradius is nu beperkt tot fietstochtjes hier in de buurt en een bezoek aan vrienden in Nederland. Als ik over drie jaar uit de sanering ben, dan wil ik met mijn zoon op reis naar Canada om deze moeilijke periode achter me te laten. Dat is het eerste waarvoor ik ga sparen.”

Slaap-DNA® voor gezond slapen

Geniet van een optimale ondersteuning op de persoonlijk instelbare boxspring van Ergosleep. Op ééenvoudige wijze kan de boxspring geheel naar uw lichaam worden ingesteld en nagesteld. U vindt deze wereldprimeur exclusief bij Morgana! Slaap-DNA® = de unieke code van lengte, gewicht en lichaamsprofiel.

Morgana vind u in Amsterdam, Utrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Assen, Asten, Boxmeer, Doetinchem, Eindhoven, Emmen, Gorinchem, Hoorn, Leek, Meppel, Oldenzaal, Veenendaal, Waddinxveen en Wommels.

www.morgana.com

CBW
CBW-erkend

morgana®
Mijn stijl van slapen.
www.morgana.com

Wat kan een schuldhulpverleningsbureau voor je doen?

In een eerste gesprek zal de schuldhulpverlener je situatie in kaart brengen. Wat zijn de oorzaken, hoe hoog zijn de schulden, wat is het inkomen en wat zijn de vaste lasten? Soms valt het mee en zijn wat praktische adviezen en eventueel hulp bij een betalingsregeling met de schuldeisers voldoende om de problemen op te lossen.

Wanneer er sprake is van problematische schulden, schulden die je zonder hulp niet kunt aflossen, kun je voor een minnelijke schuldregeling in aanmerking komen. De schuldhulpverlener neemt contact op met alle schuldeisers en stelt een regeling voor gedeeltelijke afbetaling voor. De schuldhulpverlener berekent hoeveel geld je van je inkomen mag besteden en hoeveel je moet aflossen. Als alle schuldeisers hiermee akkoord gaan en je houdt je aan de afspraken, dan ben je na de afgesproken periode, meestal drie jaar, van je schuld af. Wanneer de schuldeisers niet willen meewerken, kan een wettelijk traject in gang gezet worden: de WSNP (Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen). De rechter kan de schuldeisers dwingen akkoord te gaan met de regeling. Ook in dat geval ben je na drie jaar van je schulden af. Van de WSNP kun je één keer in de tien jaar gebruik maken. De schuldhulpverlener kan (tijdelijk) je hele financiële administratie overnemen. Dat betekent dat alle inkomsten op een speciale rekening gestort worden en de hulpverlener alle betalingen verricht. Je krijgt per week of per maand een minimaal bedrag om van te leven. Iedere gemeente biedt vrijwillige schuldhulpverlening aan. Je kunt hier ook terecht voor advies. Op www.wsnp.rvr.org vind je adressen van schuldhulpverleningsbureau's.

De feiten

Ongeveer 700.000 Nederlandse huishoudens hebben problematische schulden. Dat wil zeggen dat ze er zonder hulp niet in slagen de schulden af te lossen. De meerderheid, 75%, is niet bekend bij de schuldhulpverlenende instanties.

Nog eens 250.000 huishoudens lopen een risico op een problematische schuld.

Van de 32.000 mensen waarvoor in 2009 een schuldregeling werd getroffen, verdient een kwart meer dan anderhalf keer modaal (modaal = € 32.500 bruto per jaar).

De leeftijd van meer dan de helft is tussen de 25 en 45 jaar.

De hoogte van de schuld is gemiddeld € 33.700,-

Ze hebben gemiddeld zeventien schuldeisers.

Bronnen: jaarverslag NVVK 2009, Rapport Huishoudens in de rode cijfers, rapport i.o.v. SZW door Panteia, juli 2009

TIPS

Houd een huishoudboekje bij. Schrijf gedurende een paar maanden alles op dat je uitgeeft. Zo krijg je inzicht in waarop je kunt bezuinigen. Vraag op tijd om hulp.

Geld lenen kost geld. Een lening afsluiten om schulden af te lossen, kan je problemen vergroten.

Ga naar je gemeente of gemeentelijke kredietbank, ook wanneer je denkt dat je zelf in staat bent de schulden af te lossen.

Vraag direct een uitkering aan als je je baan verliest. Ook wanneer je verwacht snel weer werk te vinden. Als dat niet lukt, zit je zo twee maanden zonder inkomen.

NUTTIGE WEBSITES

www.zelfjeschuldenregelen.nl

www.nibud.nl

www.schulden.nl

www.nvbk.eu

vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren

www.wsnp.rvr.org

voor adressen van schuldhulpverleningsbureau's.

'Ongeveer 700.000 Nederlanders hebben problematische schulden'

BEM! 77